

Montessori Europe

Congres 2005 in Gotenburg

Marion Reulen

Montessori Europe (ME) is in januari 2003 opgericht door montessorianen uit Noorwegen, Zweden, Ierland, Polen, Oostenrijk, Zwitserland en Duitsland. Montessori was als geen ander een burger van de wereld en dat is waar ook wij nu nog naar streven. Montessori Europe heeft zich tot doel gesteld om een bijdrage te leveren aan de coördinatie van de rechten van het kind in relatie tot de montessorimethode. Daarnaast gaat het om het promoten van een Europees netwerk (een wereldwijde organisatie bestaat al, AMI = Association Montessori Internationale) van montessori-organisaties om uitwisseling voor leerkrachten, kinderen en ouders te bevorderen.

Jaarlijks wordt een congres georganiseerd. Deze keer was het hoofdthema 'Power to the child', met als ondertitel 'Children's rights in our world'. Ik voelde mij tevoren zeer aangesproken door dit congres. Het programma zag er goed uit, er waren verschillende sprekers, diverse workshops werden aangeboden en de mogelijkheid tot netwerken op de vierkante meter behoorde tot de mogelijkheden. En dat laatste wilde ik graag om de stagemogelijkheden in het buitenland van de studenten uit te breiden.

Gotenburg

De reis begon op donderdag 13 oktober al vroeg in de ochtend. We reisden met een klein gezelschap van montessori-opleiders van de verschillende opleidingen in het land. Omdat het programma pas vrijdagochtend startte was ik in de gelegenheid om die dag Gotenburg te verkennen. Het hotel en de universiteit waar het congres plaatsvond lagen in het centrum. De zon scheen, je kon heerlijk dwalen en, zo je wilde, een museum bezoeken. Ik doe dat bij voorkeur alleen; je ziet dan meer van de stad en voelt beter de sfeer van het land. In de kunsthall, die ik bezocht, was een internationale kunstbiënnale getiteld: 'more! than this'. Ik zag films, installaties en performances op video. Er waren veel scholieren. Jongelui liepen met pen en papier rond en in verschillende zalen zaten studenten onder leiding van een docent te debatteren.

Montessoriskolan

De volgende ochtend ging ik met drie andere congresgangers op bezoek bij de Montessoriskolan in Villa Darjeeling. Twee leerlingen haalden ons op in het hotel. Na een minuut of tien lopen kwamen we aan bij de prachtige villa die door de school gehuurd wordt. In deze school worden kinderen van twee tot en met twaalf jaar gehuisvest. Vooraf kregen we een papier met de gedragsregels voor bezoekers. Er werd van ons verwacht dat we het onderwijs niet stoorden en dat we rustig aan de kant zouden observeren.

Op de school werden we allerhartelijkst ontvangen en kregen we een goede indruk van het reilen en zeilen. Er heerste een constructieve werksfeer, de kinderen waren aan het werk op verschillende niveaus of ze onderbraken hun werkzaamheden even voor een korte pauze met een hapje. Ze zaten dan bijvoorbeeld met zijn tweeën in de brede vensterbank op kussens genoeglijk te keuvelen en fruit te eten. De onderwijsruimten waren om jaloers op te worden. Zo was er een bibliotheek, een ruimte om te timmeren, om te schilderen, te bakken en zomeer. Alles was vrij toegankelijk voor de kinderen. Elk nisje had een bestemming gekregen. Op de gang lag de duizendketting met de symbolen erbij.

Congres

In de middag startte het congres. Voor de eerste spreker het woord voerde, kwamen kinderen van het voorgezet montessori-onderwijs zingend en vioolspelend de trap af. De toon was gezet.

De eerste spreker was Martin Ingvar uit Zweden, professor in de cognitieve neuropsychologie. Zijn bijzonder inspirerende uiteenzetting over zijn studie naar het denken, het geheugen, de emotionele mechanismen en het leren gaf veel stof tot napraten. Hij kent grote betekenis toe aan de biologische relatie met betrekking tot de discussie rondom nurture and nature. Door situaties in de omgeving en prikkels van buitenaf verandert de biologische constitutie van de hersenen, veranderingen die vervolgens in de genen effect sorteren, aldus zijn betoog.

In de dagen daarna volgden nog enkele sprekers uit bijvoorbeeld India en uit de Verenigde Staten. In het programma was ook ruimte vrij gemaakt voor leerlingen uit het voortgezet montessori-onderwijs. Een aantal leerlingen sprak over de rechten van het kind aan de hand van hun eigen ervaringen. Een workshop wil ik nog in het bijzonder noemen. Deze stond los van het thema van deze conferentie, maar was alleszins de moeite waard. Kasja Lund sprak over kunst en montessori. Het betrof de relatie kleurspoelen, geometrische figuren en –lichamen, die in de montessorischool dienen als basismateriaal. Zij inspireerde ons om op een nieuwe manier naar de mogelijkheden van dit ontwikkelingsmateriaal te kijken. Naast de esthetiek, prees ze ook de afgewogen samenstelling van de dozen met de kleurspoelen. Die bewijzen bijzonder goede diensten bewijzen aan het gevoel voor kleur. Een kind kan bijvoorbeeld met de kleuren rood, blauw en geel, aangevuld met wit en zwart, alle kleuren maken. Kasja Lund ziet het schilderen, het mengen van de kleuren duidelijk in samenwerking met de kleurspoelen, het kind kan de kleuren checken.

De geometrisch figuren geven verschillende contouren aan die zeer bruikbaar zijn; onder andere de ellips, de vorm van het hoofd en de driehoek, de buitenrand van een zittende kat. De geometrisch lichamen in samenwerking met kunstmatige lichtinval geven een prachtige schaduw. Veel kunstenaars werken met het maken van lijnen als basis voor hun tekening. Zo is een olifant bijvoorbeeld opgebouwd uit een cirkel en een ovaal en licht-schaduw bijvoorbeeld met de kubus. Door lichtinval wijzigt de schaduw.

Ik ben vast van plan om contact met haar te houden en me verder te laten informeren over haar werkwijze in deze met kinderen.

De conferentie was goed georganiseerd. Behalve dat er voor elk wat wils was heerste er een open enthousiaste sfeer. De Zweedse gastvrijheid droeg daar zijn steentje aan bij. Zo werden we bijvoorbeeld door de loco-burgemeester op het stadhuis op een grandioos buffet onthaald. Het was makkelijk om met de anderen in contact te komen, er werden velen afspraken gemaakt voor de nabije toekomst. Naast kennisuitwisseling, werd een breed gebied aangeboord waar ook zeker de studenten van kunnen profiteren.

Op dit congres waren maar liefst zeventien landen vertegenwoordigd. Van Rusland tot Engeland, van Finland tot Polen. Nederland zal in de toekomst ook actief participeren. Nico van Ewijk – oud-collega en montessoriaan in hart en nieren – heeft zitting genomen in het bestuur van ME. Dat is goed nieuws. Het maakt de betrokkenheid vanuit Nederland groter en het bestuur is een man van klasse rijker. Ik verheug me op het congres van volgend jaar in Wenen, met als onderwerp democratie.

Marion Reulen is als montessoripedagoog verbonden aan het Instituut Theo Thijssen van de Hogeschool Utrecht.

Voor meer informatie: www.montessori-europe.com